

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. VÝVOJ ČESKÉHO JAZYKA

Tento výukový materiál byl vytvořen a financován v rámci programu OPVK projektu: "Nové příležitosti ve výuce pro všechny" registrační číslo projektu CZ.1.07/1.2/01/0/000

TÉMA: SPISOVNÝ NESPISOVNÝ JAZYK

PŘEDMĚT: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

ROČNÍK: 1. STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ, pro třídy se speciálními vzdělávacími potřebami

KLÍČOVÁ SLOVA: SPISOVNÝ JAZYK, NESPISOVNÝ JAZYK, HOVOROVÁ ČEŠTINA, SLANG, ARGOT

ŠKOLA: STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ HLUBOŠ

X 13-17:53

POSTUP

1. strana - Základní znaky
2. strana - Metodika
3. strana - Rozdělení
4. strana - Spisovný jazyk
5. strana - Nespisovný jazyk, hovorová čeština, profesní mluva, slang, argot
6. strana - Česká nářečí - dialekty
7. strana - Cvičení
8. strana - Použité materiály

X 13-17:47

ČEŠTINA - NÁRODNÍ JAZYK ČECHŮ

národní jazyk - historický jev, vyvíjí se ve společnosti. mění se s dobou

reprezentativním útvarem národního jazyka je spisovný jazyk

rozdělení:

1. spisovná čeština
2. obecná, hovorová čeština
3. profesní mluva
4. slang
5. argot
6. nářečí

X 13-18:24

1. SPISOVNÁ ČEŠTINA

- vznikl na základě nářečí vstřední země - středočeské nářečí, čím více se spisovný jazyk vzdaluje od středu země, tím přibývá nářečnických útvarů
- spisovná čeština se vyvíjí od 14. století
- jedná se o celonárodní, oficiální, prestižní a reprezentativní útvary národního jazyka
- nejvyspělejší a nejvypracovanější forma jazyka
- využívá se ve školách, úřadech, v literatuře, médiích
- může obsahovat prvky hovorové češtiny, neutrální prvky, knižní, zastaralá slova

X 13-18:24

2. HOVOROVÁ ČEŠTINA

- mluvená podoba spisovného jazyka, zbavena knižních prvků
- stavba je jednodušší, volnější
- slovní zásoba je obohacena slovy z obecné češtiny (legrace, trucovat), zkracuje slova (spacák, panelák, nákladák)
- obecná čeština - nespisovný útvary

3. PROFESNÍ MLUVA

- soubor specifických výrazových prostředků (při určitém povolání, profesní mluva)
- příklad mluva lékařů, horníků, truhlářů

4. SLANG

- způsob vyjadřování zájmových skupin (studenti, myslivci)
- vyznačuje se hrou se slovy, užíváním obrazných pojmenování

5. ARGOT - označení výrazových prostředků vrstev izolovaných či vyřezaných lidí - vězni, narkomani, prostitutky

X 13-17:47

ČESKÁ NÁŘEČÍ - DIALEKTY

- jsou výsledkem územní úpravy českého národního jazyka
- jsou rozšířena na určitém území
- používají se v každodenním životě

dělení:

1. Čechy - středočeské, jihozápadní (Chodské), jihovýchodní (Jemnické), severovýchodní (Krkonoské)
2. Nářečí Hanácká - centrální - Olomouc, Prostějov
 - horské - od Brna ke Znojmu
- západní mezi Zábřehem a Třebíčí
- východní
3. Nářečí lašská - podskupina opavská - až do Polska, Ostrava, Příbor
4. Nářečí moravskoslovenská - skupina slovácká - severní valašská, západní

17-15:50

PŘÍKLADY NÁŘEČÍ V ČECHÁCH

VĚTA - DEJ MOUKU ZE MLÝNA NA VOZÍK.

1. **Čechy - Dej mouku ze mlejna na vozejk.**
2. **Nářečí Hanácká- Dě móku ze mléna na vozék.**
3. **Nářečí Lašská - Daj muku do ze mlena na vozík.**
4. **Moravskoslovenská - Daj múku ze mlýna na vozík.**

1 7-15:50

X 13-17:53

POUŽITÉ ZDROJE:

1. Kvitková N., Helcová I.: Čestina pro učební obory středních odborných učilišť, Praha 1997, SNP
2. Štěrbová L., Vytejková O.: Český jazyk pro 1. -3, ročník Odborných učilišť, Praha 1998, SNP
3. Pracovní sešit - k učebnici ad 2
4. Mašková, D.": Český jazyk , přehled středoškolského učiva, Třebíč, 2006, vyd. PV
5. Galerie Smart program

X 13-18:24